

Heilige Lucas van Simferopol
(Prins Yasenetsky-Voyno)

IK BEGON HET LIJDEN LIEF TE HEBBEN

AUTOBIOGRAFIE

Gozalov Books
Den Haag



Deze publicatie heeft de zegen
van Zijne Eminentie Simon,
aartsbisschop van Brussel en België
en van Den Haag en Nederland

© Gozalov Books, Den Haag, 2016
Tel.: +31 (0)70-352 15 65
E-mail: gozalovbooks@planet.nl
Website: www.hetsmallepad.nl

ISBN: 978-90-79889-48-8

De oorspronkelijke titel van het boek is “Я полюбил страдание...” en de tekst komt van de website http://azbyka.ru/otechnik/Luka_Vojno-Jasenetskij/ja-poljubil-stradanie-avtobiografija/

Redacteur: Marijcke Tooneman

Vertalers: Marijcke Tooneman en Guram Kochi

Correcties: Klooster Moeder Gods Portaïtissa, Trazegnies, België

Ontwerp: Guram Kochi

Er werd gebruik gemaakt van de Nieuwe Bijbel Vertaling druk 1959.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook worden opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

Lijst van illustraties en foto's	5
Voorwoord van de vertalers	7
Hoofdstuk 1. Jeugd	11
Hoofdstuk 2. Werken in de streekziekenhuizen	18
Hoofdstuk 3. Priesterschap	30
Hoofdstuk 4. De eerste ballingschap	43
Hoofdstuk 5. Vóór de tweede ballingschap	62
Hoofdstuk 6. Verbannen naar Archangel	72
Hoofdstuk 7. De derde arrestatie	82
Eindnoten	91

LIJST VAN ILLUSTRATIES EN FOTO'S

Foto's voorkaft:

bovenste foto: uit gevangenisdossier

kleine foto in het midden: uit zijn priesterjaren

onderste foto: als aartsbisschop in de Krim, toen hij al blind was

Achterkaft links: afbeelding van zijn icoon

Achterkaft rechts: familiewapen van de prinsen Yasetesky-Voyno

Familiewapen van de prinsen Yasetesky-Voyno.....	7
Aartsbisschop Lucas.....	10
Moeder van Valentin.....	11
Links boven: schetsen van Valentin.....	13
Rechts onder: door Valentin geschilderd portret van zijn broer.....	13
Anatomische tekeningen door Valentin.....	15
Anna Lanskaya.....	18
Anna Lanskaya.....	19
Anna Yasetetskaya-Lanskaya met hun zoon Mikhail.....	22
Aartspriester Mikhail Andreyev.....	30
Links op de foto aartsbisschop Innokentiy.....	32
Links boven patriarch Tikhon (Belavin); rechts onder aartspriester Alexander Vvedensky.....	35
Bisschop Andrey Ufimskiy (prins Ukhtomskiy).....	37
Bisschop Daniel Volkhovskiy.....	38
Rechts boven bisschop Vasily Suzdalskiy, rechts onder aartspriester Valentin Svetsitskiy.....	39
Metropoliet Arseni van Novgorod (Stadnitskiy).....	43
Het nonnenklooster in Yeniseysk.....	48
Tunguzen.....	51
Bisschop Lucas in Plakhino.....	59

Kerk van de heilige Sergius.....	70
Foto van bisschop Lucas uit Tjeka dossier.....	85
Bisschop Lucas in ballingschap	86
Staf van het ziekenhuis in Krasnoyarsk.....	88
Bisschop Lucas voert een van zijn operaties uit.....	89
Metropoliet Sergius (Stragorodsky)	116
Academicus Ivan Petrovich Pavlov.....	129
Nicolai Pavlovich Puzin	156
Kathedraal van de Beschermende Sluier van de Moeder Gods in Tambov.....	165
Aartsbisschop Innokentiy van Kalinin (Leoferov).....	169
Academicus Vladimir Petrovich Filatov.....	184
Privé-secretaresse van vладыko Lucas, Evgeniya Pavlovna Leykfeld, rechts op de voorgrond.....	185
Academicus Leon Abgarovich Orbeli.....	197
Aartsbisschop Mikhail (Chub).....	204
Aartsbisschop Gouri (Karpov)	207

VOORWOORD VAN DE VERTALERS



De auteur van dit boek, de heilige Lucas de Belijder (zijn wereldlijke naam was Valentin Yasenetsky-Voyno), is een Russische heilige uit de twintigste eeuw. Hij werd geboren op 27 april 1877 te Kertj, Krim en is ontslapen in de Heer op 11 juni 1961 te Simferopol, Krim. In november 1995 heilig verklaard door de Oekraïense Orthodoxe Kerk, in augustus 2000 eveneens door de

Russisch -Orthodoxe Kerk.

Hij stamt van een Witrussisch-Pools verarmd prinsengeslacht, en hij was aartsbisschop van de Russisch-Orthodoxe Kerk en tegelijkertijd prominent arts, chirurg, uitvinder, wetenschapper, schrijver en kunstschilder.



De titel van dit boek is een citaat uit een brief van de heilige Lucas aan zijn oudste zoon Mikhail. De volledige zin klinkt als volgt: “ik begon het lijden lief te hebben, die zo verbazingwekkend de ziel zuivert.”

Van jongs af aan was het zijn ideaal om de zwakken en zieken te dienen, en daarom beëindigde hij zijn veelbelovende studie aan de kunstacademie en studeerde als arts af aan de Universiteit van Kiev. Tot verbazing van iedereen zei hij: “Ik studeerde geneeskunde met slechts een doel voor ogen: mijn hele leven in de provincie als arts voor de boeren.” Hij werkte inderdaad enkele jaren onder zeer ongunstige omstandigheden als huisarts en chirurg in de afgelegen stadjes en dorpen van Rusland en Oekraïne, en redde levens en voerde spectaculaire operaties uit, vooral aan de ogen. Tijdens de oorlog

tussen Rusland en Japan werkte hij in een militair ziekenhuis. Tegelijkertijd hield hij zich bezig met enkele wetenschappelijke onderzoeken van gevallen uit zijn praktijk, en maakte zich enkele Europese talen eigen om de Westerse vakliteratuur te bestuderen.

Zijn vernieuwende ideeën en geavanceerde operatietechnieken kregen brede erkenning in de Russische zowel als de Europese geneeskundige wereld. Hij werd hoofd van de leerstoel chirurgie aan enkele instituten en werd vereerd met een aantal wetenschappelijke titels. Hij kreeg prijzen voor enkele van zijn geneeskundige wetenschappelijke werken.

Hij erfde de diepe religiositeit van zijn vader, en reeds vanaf zijn jonge jaren raakte hij bekend voor zijn spontane publieke preken over de Christelijke weg en waarden.

Tijdens de zware beproevingen van de Russische kerk, toen de communisten in het land aan de macht waren gekomen en zich bezig hielden met een planmatige genocide van de geestelijken, vroeg Innocenty, Bisschop van Tashkent, hem om priester te worden. Hij willigde dit verzoek in en ontving de priesterwijding, waarbij de bisschop zijn toekomstige missie omschreef in de woorden van de heilige Apostel Paulus: "Uw werk is niet te dopen, maar om het evangelie te verkondigen." (1Cor 1:17)

In de loop der jaren, na het overlijden van zijn beminde vrouw, legde hij de monastieke geloften af en werd vernoemd naar de heilige Evangelist Lucas; daarna werd hij tot bisschop gewijd. Na vele vervolgingen door de Sovjet autoriteiten en veroordelingen op valse gronden (o.a. door de geheime politie ontlokte valse getuigenissen van sommige collega's, leerlingen en vrienden, maar ook gewone valse aangiftes) en een verbanning voor vele jaren naar Siberië, boven de poolcirkel, werd hij uiteindelijk vrijgelaten en hij eindigde zijn dagen als aartsbisschop van Simferopol en Krim. Bij alle beproevingen bleef hij zijn Russisch-Orthodoxe geloof en zijn principes

trouw, en zette zijn werk als arts en wetenschapper voort, ondanks de blindheid die hem de laatste jaren van zijn leven trof.

Onze speciale dank aan archimandriet Nikon (Yakimov), rector van de Russisch-Orthodoxe Kerk van de heilige Maria Magdalena te Den Haag, die ons op dit opzienbarende boek attent maakte en het nonnenklooster Portaïtissa te Trazegnies, België voor hun correctie van kerkelijke termen en hun adviezen.

Marijcke Tooneman en Guram Kochi
Den Haag
februari 2014 – juli 2016



Heilige Lucas de Belijder,
Aartsbisschop van Simferopol en Krim

“Het lichaam is opgebouwd uit vele, en bovendien, ongelijke delen, die op hun beurt opgebouwd zijn uit vier elementen. Wanneer het ziek wordt heeft het allerlei medicijnen nodig, en bovendien medicijnen die uit allerlei kruiden zijn samengesteld. De ziel is, daarentegen, onstoffelijk, eenvoudig en ongecompliceerd. Bij ziekte is er een medicijn dat het geneest: de heilige Geest, de genade van de Heer Jezus Christus.”

De eerbiedwaardige Simeon de Nieuwe Theoloog

HOOFDSTUK 1. JEUGD

Mijn vader was katholiek, heel vroom, hij ging altijd naar de kerk en bad thuis urenlang. Vader was een man met een buitengewoon zuivere ziel, hij zag in niemand iets slechts en vertrouwde iedereen, hoewel hij door zijn beroep omringd werd door oneerlijke mensen. In onze orthodoxe familie was hij, als katholiek, een beetje vervreemd.

Moeder bad thuis hartstochtelijk, maar ze ging nooit naar de kerk, zo leek het. De reden was dat zij verontwaardigd was over de hebzucht en ruzies tussen de priesters, die zich voor haar ogen hadden afgespeeld. Mijn twee broers, advocaten, gaven geen blijk van godsdienstigheid. Ze gingen echter wel altijd naar de Dienst van Graflegging¹ en kusten de Lijkwade, en ze waren met Pasen



altijd aanwezig bij de ochtenddienst. Toen ze nog student was raakte mijn oudste zuster diep geschokt door het ongeluk op Khodynkaveld. Ze kreeg een zenuwziekte en sprong uit een raam op de derde verdieping. Ze liep ernstige heup- en schouderbreuken op en een gescheurde nier. Daarna kreeg

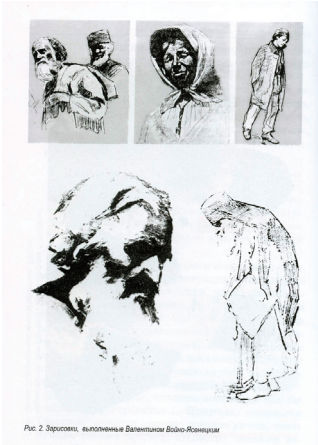
ze last van nierstenen, waaraan ze overleed op de leeftijd van slechts vijfentwintig jaar. Met mijn jongere zuster gaat het tot nu toe goed. Zij is een mooie en heel vrome vrouw.

Ik kreeg thuis geen godsdienstige opvoeding, en als we überhaupt willen spreken over erfelijke godsdienstigheid, dan erfde ik die waarschijnlijk voornamelijk van mijn zeer vrome vader.

Sedert mijn kinderjaren had ik een passie voor tekenen, en ik studeerde gelijktijdig af aan het gymnasium en de Kiev kunstacademie, waar ik blijk gaf van aanzienlijke artistieke talenten. Ik deed mee aan een reizende tentoonstelling met een kleine afbeelding van een armoedige oude man, staande met uitgestoken hand. Schilderen trok mij zo sterk aan dat ik na het gymnasium besloot om naar de kunstacademie van Sint Petersburg te gaan.

Maar tijdens het toelatingsexamen begon ik te twijfelen of ik wel de juiste richting in mijn leven had gekozen. Na een korte periode van aarzeling concludeerde ik, dat ik niet het recht had om te studeren wat ik leuk vond, maar dat ik moest studeren wat nuttig is voor de lijdende mensheid. Vanuit de academie zond ik een telegram naar mijn moeder over mijn wens om medicijnen te gaan studeren. Daar was echter geen plaats meer voor mij. Er was nog wel plaats bij de faculteit natuurwetenschappen, en ik kon daarna overstappen naar de studie medicijnen. Ik weigerde dit, omdat ik een hekel had aan natuurwetenschappen. Ik had wel een uitgesproken interesse voor geesteswetenschappen, vooral theologie, filosofie en geschiedenis. Ik koos voor de rechtenstudie. Een jaarlang studeerde ik met interesse geschiedenis en filosofie van het recht, politieke economie en Romeins recht.

Maar een jaar later had schilderen een onweerstaanbare aantrekkingskracht op mij. Ik vertrok naar München waar ik me liet inschrijven op de privé kunstacademie van professor Knirr.



Al na drie weken kreeg ik een ondragelijke heimwee naar huis. Ik ging naar Kiev en studeerde met een groep vrienden een jaar lang intensief tekenen en schilderen.

In die tijd werd voor het eerst mijn godsdienstigheid zichtbaar. Ik ging iedere dag, en soms tweemaal per dag, naar het Kiev Holenklooster. Ik bezocht vaak de kerken in Kiev en bij mijn thuiskomst maakte ik schetsen van wat ik in de Lavra en de kerken

gezien had. Ik maakte vele tekeningen, schetsen en kladjes van biddende mensen en pelgrims die duizend kilometer gereisd hadden om de Lavra te bezoeken. Toen bleek de richting van artistieke activiteit die ik zou hebben ingeslagen, als ik het schilderen niet had opgegeven. Ik zou Vasnetsov² en Nesterov³ hebben nagevolgd, want de godsdienstige richting die ik bij het schilderen insloeg was al duidelijk afgetekend. Inmiddels begreep ik het proces van het artistieke scheppen. Overal, in de straten en trams, op pleinen en in bazaars, observeerde ik karakteristieke gelaatstrekken, gestalten, bewegingen en thuis maakte ik schetsen hiervan. Op de expositie van de Kiev kunstacademie ontving ik een prijs voor deze schetsen.



Om van dit werk uit te rusten wandelde ik iedere dag een afstand van twee kilometer langs de oever van de Dnjepr, en dacht onderweg diep na over moeilijke theologische en

filosofische vraagstukken. Er kwam natuurlijk niets nuttigs voort uit deze gedachten, want ik miste een wetenschappelijke scholing.

Tegelijkertijd nam de ethische leer van Leo Tolstoy⁴ me geheel in beslag en, ik kan wel zeggen dat ik een overtuigd Tolstoyaan werd: ik sliep op de grond op een vloerkleed en 's zomers als we in de datcha waren, maaide ik samen met de boeren gras en rogge, zonder dat ik bij hen achterbleef. Maar mijn Tolstoyisme duurde niet lang, slechts tot het moment dat ik zijn essay "Wat ik geloof" las. Zijn essay werd in het buitenland uitgegeven omdat het verbannen was. Het stootte me af vanwege de bespottung van het orthodoxe geloof. Ik besefte direct dat Tolstoy een ketter was en ver verwijderd van het ware Christendom.

Kort daarvoor had ik zorgvuldig het Nieuwe Testament gelezen, waardoor ik een goed idee van Christus' leer had gekregen. Volgens een goed, oud gebruik had ik het Heilige Boek als afscheidscadeau van het schoolhoofd gekregen bij de uitreiking van het eindexamen van de school.

Ik heb dit boek tientallen jaren in bezit gehad. Vele passages maakten een diepe indruk op me, en ik heb ze met rood potlood gemarkeerd.

Maar niets was te vergelijken met de overweldigende indruk die de passage van het Evangelie op mij maakte, waarin Jezus de discipelen de rijpe tarwevelden laat zien en tegen hen zegt: "De oogst is wel groot, maar arbeiders zijn er weinig. Bidt daarom de Heer van de oogst, dat Hij arbeiders uitzendt in zijn oogst" (Matt.9:37-38) Mijn hart begon letterlijk te beven en ik riep in gedachten uit: "O Heer! Hebt U werkelijk zo weinig arbeiders?!" Vele jaren later, toen de Heer mij opriep om een arbeider op Zijn akker te worden, wist ik dat deze evangelische tekst de eerste keer was dat God mij opriep Hem te dienen.

Zo ging dit nogal vreemde jaar voorbij. Ik kon me inschrijven bij de medische faculteit, maar werd weer overvallen door twijfel van populistische aard. Mijn jeugdige impulsiviteit volgend besloot ik, dat ik zo spoedig mogelijk praktisch werk voor het gewone volk moest gaan doen. Ik dacht daarbij aan het beroep van medisch assistent of plattelandsonderwijzer, en in deze stemming ging ik naar de directeur van de volkscolleges in het schooldistrict van Kiev en vroeg om me in een van de scholen te plaatsen. De directeur bleek een verstandige, schrandere man te zijn. Hij waardeerde mijn populistische ambities, maar weerhield me er krachtig van om mijn plannen uit te voeren, en kreeg me zover dat ik me bij de medische faculteit opgaf.

Dit strookte met mijn wens om me nuttig te maken voor boeren die een slechte medische hulp ontvingen, maar mijn, bijna, afkeer van natuurwetenschappen stond me in de weg. Maar ik stapte over mijn afkeer heen en meldde me aan bij de medische faculteit van de universiteit van Kiev.

Toen ik natuurkunde, chemie en mineralogie ging studeren, had ik de bijna fysieke sensatie dat ik mijn brein dwong om te werken aan iets dat strijdig aan haar was. Als een samengeperste rubber bal probeerde mijn brein iets eruit te duwen wat er vreemd voor was. Niettemin kreeg ik uitstekende cijfers en onverwachts kreeg ik grote interesse voor anatomie. Ik onderzocht botten. Thuis tekende ik ze en boetseerde ze in klei. En mijn ontleding van lichamen trok direct de aandacht van mijn medestudenten en anatomie professor. In het tweede jaar kwamen mijn medestudenten tot de conclusie dat ik professor anatomie moest worden, en hun voorspelling kwam uit. Twintig jaar later werd ik inderdaad professor topografische anatomie en operatieve chirurgie.



Fig. 12. Beschrijving van de achterkant van het hoofd. Het is een tekening van de achterkant van het hoofd, die de occipitale condylen en de basis van de schedel toont.



Fig. 14. Beschrijving van de anatomie van het menselijke hoofd. Het is een tekening van het menselijke hoofd, die de anatomie van het hoofd toont.

In het derde jaar kreeg ik een enorme belangstelling voor het bestuderen van operaties op dode lichamen. Mijn kwaliteiten evolueerden op interessante wijze: mijn liefde voor vorm veranderde in liefde voor anatomie en mijn talent voor verfijnd tekenen veranderde in een nauwkeurige kundigheid bij het verrichten van anatomische ontleding en bij operaties op dode lichamen. Na een mislukte kunstschilder werd ik een artiest in anatomie en chirurgie.

In het derde jaar werd ik onverwachts gekozen tot klasvertegenwoordiger. Toen gebeurde het volgende: voordat het college begon hoorde ik dat een medestudent van de cursus, een Pool, een andere medestudent, een jood, in het gezicht had geslagen. Aan het eind van het college stond ik op en vroeg om aandacht. Het werd doodstil. In een hartstochtelijke toespraak hekelde ik de schandelijke daad van de Poolse student. Ik sprak over hoogstaande morele normen, over het verdragen van beledigingen, ik herinnerde aan de grote Socrates, die kalm reageerde toen zijn twistzieke vrouw een kan vuil water over zijn hoofd goot. Die toespraak maakte zo'n grote indruk dat ik unaniem verkozen werd tot klasvertegenwoordiger.

Ik slaagde op briljante wijze en met uitstekende cijfers voor de staatsexamens. De professor van algemene chirurgie zei tijdens het examen tegen me: "Dokter, u weet nu veel meer dan ik, want u kunt met gemak alle onderdelen van medicijnen opnoemen, en ik ben heel veel vergeten dat niet rechtstreeks van toepassing is op mijn specialiteit."

Alleen voor het examen in medicinale chemie⁵ haalde ik drie van de vijf. Het theoretische examen deed ik uitstekend, maar ik moest nog een urineonderzoek doen. Het was helaas de gewoonte dat de laboratoriumassistent geld kreeg van de studenten in ruil voor informatie over wat in de eerste flacon en in het reageerbuisje gevonden moest worden, dus wist ik dat ik moest onderzoeken of er suiker in de urine zat. Door een

kleine fout was er geen Trommer's reactie, en toen de professor, zonder mij aan te kijken, vroeg: "Welnu, wat heb je daar gevonden?" had ik kunnen zeggen dat ik suiker gevonden had, maar ik zei dat de Trommer's reactie niet wees op suiker. Dit enige 'drie' cijfer verhinderde niet dat ik cum laude slaagde voor de artsenstudie.

Nadat we onze diploma's ontvangen hadden vroegen mijn studiegenoten me wat ik ging doen. Toen ik antwoordde dat ik plattelandsdokter wilde worden, zetten ze grote ogen op en zeiden: "Wat, word je plattelandsdokter?! Wel verdraaid, je bent toch in de wieg gelegd voor wetenschapper!" Het ergerde me dat ze me niet begrepen, want ik had alleen medicijnen gestudeerd om mijn hele leven plattelands boerendokter te zijn en arme mensen te helpen⁶.

HOOFDSTUK 2. WERKEN IN DE STREEKZIEKENHUIZEN

Ik kreeg geen kans om direct arts in een streekziekenhuis te worden, want ik studeerde af in de herfst van 1903, vlak voordat de oorlog met Japan uitbrak. Mijn medische werk begon ik als militair veld-chirurg in het hospitaal van het Rode Kruis van Kiev, bij de stad Chita.⁷

In ons hospitaal waren twee chirurgische afdelingen: een was onder de hoede van een ervaren chirurg uit Odessa en de chef arts van het detachement vertrouwde mij de andere toe, hoewel in het detachement twee chirurgen waren, die veel ouder waren dan ik. Ik begon direct met de grote chirurgische ingrepen, opereerde de gewonden, en zonder dat ik een speciale training in chirurgie had gehad deed ik direct grote, kritieke operaties aan botten, gewrichten en de schedel. Met goede resultaten, zonder ongelukken. Ik had erg veel aan een briljant boek van de Franse chirurg Lejars⁸, dat kort geleden uitgegeven was en dat ik, voordat ik naar het verre oosten vertrok, grondig bestudeerd had. Ik was geen stafarts en ik heb nooit een militair uniform gedragen.

In Chita trouwde ik met een verpleegster, die vroeger in het militaire hospitaal in Kiev had gewerkt. Ze werd aangesproken als "heilige zuster".⁹ Ze had me niet zozeer gewonnen om haar schoonheid, maar om haar buitengewone vriendelijkheid en beminnelijke karakter. Twee artsen hadden om haar hand gevraagd, maar ze had de gelofte van celibaat afgelegd. Toen ze met mij trouwde brak ze haar gelofte. Op de avond voor ons huwelijk, in een kerk die door de verbannen leden van de Decembristenopstand¹⁰ was gebouwd, bad ze voor de icoon van de Verlosser. Op eens leek het haar dat Christus Zijn gelaat



van haar afwendde en Zijn beeltenis uit het icoonkasje verdween. Het leek een herinnering aan haar gelofte, en voor het breken daarvan strafte de Heer haar zwaar met een ondragelijke, ziekelijke jaloezie.

We verlieten Chita voor het eind van de oorlog en ik ging als arts in het Ardatov district in de provincie Simbirsk¹¹ werken. Daar had ik de leiding over het hospitaal. In moeilijke en ellendige omstandigheden begon ik direct met opereren in alle chirurgische en oftalmologische specialisaties¹². Maar een paar maanden later was ik genoodzaakt het werk in Ardatov te staken vanwege onoverkomelijke hindernissen.



Opgemerkt moet worden dat ik vanaf het begin van mijn werk in het Ardatov hospitaal te maken kreeg met de grote moeilijkheden en gevaren van het gebruik van algehele verdoving door slechte assistenten, en het was daar dat ik op het idee kwam om de narcose zoveel mogelijk te vermijden en in zoveel mogelijk gevallen te vervangen door plaatselijke verdoving.

Ik besloot in een klein hospitaal te gaan werken en vond er een in het dorp Verkhniy Lyubazh in het Fatezh district, in de provincie Kursk. Het ging daar echter niet gemakkelijker, omdat het een klein plaatselijk hospitaal was met slechts tien bedden. Ik begon op grote schaal te opereren en verwierf al spoedig zoveel bekendheid dat patiënten uit alle streken bij me kwamen, ook uit de naburige provincie Oryol.

Ik herinner me een merkwaardig geval. Een jonge bedelaar, die sedert zijn kinderjaren blind was, kreeg het zicht terug nadat hij door mij geopereerd was. Twee maanden later had hij een groot aantal blinden uit het hele district bijeen

geroepen. In een lange keten leidden zij elkaar met stokken. Zo kwamen ze naar me toe, in de hoop allemaal genezen te worden.

In deze tijd kwam de eerste editie uit van het boek van professor Braun¹³: “Plaatselijke anesthesie; wetenschappelijke grondslag en praktisch gebruik”. Ik las het gretig en daaruit vernam ik voor het eerst iets over plaatselijke anesthesie¹⁴. Kort geleden waren een paar methoden van plaatselijke anesthesie gepubliceerd. Ik herinner me, onder andere, dat Braun het onwaarschijnlijk achtte dat het mogelijk is om plaatselijke anesthesie te gebruiken bij de grote beenzenuw. Dit wekte in mij een levendige belangstelling voor plaatselijke anesthesie en ik droeg mezelf op om te beginnen aan de ontwikkeling van nieuwe methoden hiervoor.

In Lyubazh kreeg ik te maken met een paar zeldzame en interessante chirurgische gevallen, waarover ik mijn eerste twee artikelen schreef: “Elefantiasis van het gezicht, netwerkvormig zenuwgezwel”, en de ander: “Retrograde beknelling in geval van de breuk van een intestinale lus.”

Mijn overmatige bekendheid maakte mijn positie in Lyubazh ondraaglijk. Ik moest massa’s poliklinische patiënten ontvangen. En in het hospitaal opereren van negen uur ’s ochtends tot ’s avonds. En rondrijden in een tamelijk uitgestrekt district. En ’s avonds onder de microscoop onderzoeken wat bij de operatie uitgesneden was. En voor mijn artikelen tekeningen maken van de microscopische preparaten. Al spoedig was zelfs mijn jeugdige kracht niet meer tegen dit enorme werk opgewassen.

Ook dient mijn eerste tracheotomie¹⁵ vermeld te worden. Die werd in zeer uitzonderlijke omstandigheden uitgevoerd. Ik kwam voor een onderzoek in een plattelandsschool van een dorp bij Lyubazh. De lessen waren al beëindigd. Plotseling kwam een jonge vrouw aanrennen. Ze droeg een kind dat geheel verstikt was. Hij had zich verslikt in een stukje sui-

ker, dat in zijn keel terecht was gekomen. Ik had slechts een pennenmes, een beetje watten en een beetje kwikchloride oplossing bij me. Desondanks besloot ik een tracheotomie te doen en vroeg de onderwijzeres om me te helpen. Maar ze deed haar ogen dicht en rende weg. De oude schoonmaakster bleek wat dapperder te zijn, maar ook zij liet me alleen toen ik met de operatie begon. Ik zette de gebakerde baby op mijn schoot en deed snel een tracheotomie, het ging prima. In plaats van een tracheotomie buis zette ik in de luchtpijp een ganzenveer, die de oude dame had klaargemaakt. Helaas hielp de operatie niet, omdat het stukje suiker lager vastzat, blijkbaar in de bronchiën.

De districtsraad plaatste me over naar het Fatezh districthospitaal, maar ook daar kon ik niet lang aan het werk blijven. Het Fatezh district was een plek van de zeldzaamste rechtse rakkers¹⁶, leden van de zwarte-honderd¹⁷. De meest extreme onder hen was Batezatul, voorzitter van de districtsraad, die lang voor de oorlog beroemd werd voor zijn wetsvoorstel over de gedwongen migratie van Chinese boeren naar Rusland om ze als slaven aan de landeigenaars te verkopen.

Batezatul beschouwde me als een revolutionair omdat ik niet onmiddellijk was uitgereden om een zieke politieman te behandelen. Ik had al mijn werk in de steek moeten laten. Dus werd ik per raadsnotie uit de dienst ontslagen. Dit liep echter niet goed af. Op marktdag klom een van de blinden die ik genezen had op een ton en stak een bezielende speech af over mijn ontslag. Onder zijn leiderschap hakte een menigte het gebouw van de districtsraad, dat op het marktplein stond, aan stukken. Slechts een lid van de raad was aanwezig. In doodsangst verschool hij zich onder de tafel. Ik moest, uiteraard, snel Fatezh verlaten. Dat was in 1909.

In 1907 werd in Lyubazh mijn eerste kind, Mikhail, geboren. En het volgende jaar, in 1908, mijn dochter Elena. Het werk van de vroedvrouw moest ik zelf doen. Van Fatezh ging



ik naar Moskou en was daar iets minder dan een jaar extern bij de chirurgische kliniek van professor Dyakonov. Volgens de regels van deze kliniek moesten alle externe artsen een proefschrift schrijven, en mij werd het thema “Tuberculose van het kniegewricht” voorgesteld. Twee of drie weken later werd ik bij professor Dyakonov uitgenodigd en hij vroeg hoe het ging met mijn proefschrift. Ik ant-

woordde dat ik de boeken daarover gelezen had, maar dat het onderwerp mij niet interesseerde. De wijze professor luisterde met onverdeelde aandacht naar mijn antwoord, en toen hij begreep dat ik een eigen thema had, wilde hij alles daarover weten. Hij bleek niets van plaatselijke anesthesie af te weten en ik vertelde hem over het boek van Braun. Tot mijn grote genoegen vroeg hij me om door te gaan met het werken aan plaatselijke anesthesie, en het voorgestelde thema te laten vallen¹⁸.

Daar ik voor mijn onderwerp anatomische onderzoeken en experimenten met injecties van gekleurde gelatine op lijken moest doen, moest ik naar het Instituut van Topografische Anatomie en Operatieve Chirurgie gaan, waarvan de directeur professor Rein¹⁹, voorzitter van de Chirurgische Vereniging was. Maar het bleek dat hij nog nooit had gehoord en gelezen over plaatselijke anesthesie.

Spoedig kon ik een gemakkelijke en betrouwbare manier vinden om te injecteren bij de grote beenzenuw, precies waar die uit de bekkenholte komt, wat Heinrich Braun als een nauwelijks oplosbaar probleem had beschouwd. Ik vond ook een manier om bij de mediaanzenuw te injecteren om een plaatselijke anesthesie door de hele hand tot stand te brengen. Ik

gaf bij de Moskouse Chirurgische Vereniging een lezing over deze ontdekkingen, die grote interesse wekte.

Maar in Moskou had ik, met een vrouw en twee jonge kinderen, niets om van te leven en vertrok om te gaan werken in een hospitaal met vijftientig bedden in het dorp Romanovka, in het district Balashov in de provincie Saratov²⁰. Daar zette ik een grote chirurgische praktijk op. Ik publiceerde een verslag daarvan in boekvorm volgens het voorbeeld van de klinische verslagen van professor Dyakonov. Mijn werk aan plaatselijke anesthesie vervolgde ik in Moskou, tijdens de jaarlijkse maandlange vakanties, in het instituut van professor Rein en professor Karuzin²¹ aan de Subfaculteit van Beschrijvende Anatomie. Ik werkte daar van de ochtend tot de avond. Ik onderzocht driehonderd schedels en ontdekte een belangrijke manier om dichtbij de tweede tak van de driehoekszenew bij de uitgang van de foramen rotundum²² te injecteren. Aan het eind van dit werk was ik al niet meer in Romanovka, maar vervulde de functie van chef arts en chirurg van een vijftigbedden streekziekenhuis in Pereslavl-Zalessky²³.

Kort voor ons vertrek uit Romanovka werd mijn zoon Alyosha geboren, terwijl ik intussen een groot avontuur meemaakte. Het moment van de bevalling naderde, maar ik nam een risico door naar een vergadering van de Sanitairraad in Balashov te gaan, ervan uitgaand dat ik spoedig terug zou zijn. Ik wachtte het eind van de bestuursvergadering niet af en haastte me naar het station. Daar zag ik de trein staan. Hij had al voor de tweede keer gefloten. Ik stapte in zonder dat ik een kaartje had kunnen kopen. Toen viel me op dat er veel Tataren in de trein zaten, wat niet het geval was geweest in de trein naar Romanovka. Het bleek dat ik in de verkeerde trein zat, de trein naar Kharkov, dus ik moest vanaf het eerstvolgende station terugkeren naar Balashov. Maar God stond ons bij, want in Romanovka bleek mijn zoon al geboren te zijn. Een vrouwelijk arts had hem gehaald. Ze was vóór mij terug-

gekeerd van de vergadering van de Sanitairraad en was hier gestopt op weg naar haar medische district.

In 1916, toen ik in Pereslavl woonde, verdedigde ik in Moskou mijn doctorale these over plaatselijke anesthesie²⁴. Mijn opponenten waren professor Martynov²⁵, een assistent professor topografie, anatomie en operatieve chirurgie wiens naam ik niet meer weet, en professor Karuzin.

De reactie van professor Martynov was interessant. Hij zei: "We zijn eraan gewend geraakt dat doctorale dissertaties een verplicht onderwerp behandelen, met als doel om hoge functies in het werk te verkrijgen, en hun wetenschappelijke waarde is te verwaarlozen. Maar bij het lezen van uw boek kreeg ik de impressie van een vogel die het niet kan nalaten om te zingen. Ik waardeer het boek in hoge mate." En professor Karuzin was zeer geagiteerd, want hij rende naar me toe, schudde mijn hand en verontschuldigde zich omzichtig dat hij, op zolder waar de schedels worden bewaard, geen belangstelling had getoond voor mijn werk. Hij had er geen idee van gehad dat daar zo'n briljant werk werd verricht.

Voor mijn dissertatie kreeg ik van de universiteit van Warschau de grote Chojnacki prijs van 900 goud roebel. Die gouden "voor de beste werkstukken, die een nieuw pad banen in de geneeskunde". Maar dit geld ging mijn neus voorbij, omdat mijn boek in een kleine oplage werd uitgegeven, slechts 750 exemplaren, en die waren snel uitverkocht in de boekhandels, waarheen ik ze ondoordacht had gestuurd, en ik was niet in staat de universiteit van Warschau het vereiste aantal exemplaren aan te bieden.

Voor een plattelandsdokter, wat ik dertien jaren was, waren de zondagen en de vakanties het drukst en het meest belast met een enorme hoeveelheid werk. Zo had ik niet in Lyubazh, noch in Romanovka, noch in Pereslavl-Zalessky de gelegenheid om naar kerkdiensten te gaan, en vele jaren heb ik niet gevast. Pas in de laatste jaren van mijn leven, in Pereslavl,

zag ik soms kans om de kathedraal te bezoeken, echter met moeite. Ik had daar mijn eigen vaste plaats, en dit maakte de gelovigen van Pereslavl erg blij.

Er was in mijn leven nog een ander groot gebeuren, dat de Heer in Pereslavl inleidde.

Vanaf het begin van mijn chirurgische activiteit in Chita, Lyubazh en Romanovka, besepte ik het belang van etter chirurgie en ook, dat ik aan de universiteit veel te weinig daarover had geleerd. Ik nam me voor om een diepgaande, zelfstandige studie te maken van de diagnose en behandeling van etterige aandoeningen. Tegen het eind van mijn verblijf in Pereslavl had ik de ingeving om mijn ervaring in een apart boek te documenteren: "Studies van purulente chirurgie". Ik maakte een plan voor het boek en schreef de inleiding. En toen kreeg ik, tot mijn verbazing, een zeer vreemde, aanhoudende gedachte: "Wanneer dit boek geschreven is, zal de naam van een bisschop erop staan."

Ik had er nooit van gedroomd om een geestelijke te worden, laat staan een bisschop, maar de alwetende God kent de ons onbekende levenswegen al volledig, als we nog in de moederschoot zijn. Zoals u verderop zult zien, was die aanhoudende gedachte binnen een paar jaar werkelijkheid geworden: "Wanneer dit boek geschreven is, zal de naam van een bisschop erop staan."

We woonden 6,5 jaar in Pereslavl-Zalessky. Mijn jongste zoon Valentin werd daar geboren.

In de stad en in het fabriekshospitaal ontwikkelde ik een uitgebreide chirurgische praktijk. Ik was een van de pioniers van de destijds nieuwe, grote operaties aan het galkanaal, de maag, de milt en zelfs het brein. Bovendien was ik in 1915-1916 hoofd van een klein hospitaal voor gewonden.

Begin 1917 kwam de oudste zuster van mijn vrouw bij ons. Ze had in de Krim net haar dochttertje begraven. Haar dochter stierf aan vliegende tering (longtuberculose). Tot ons onge-